

1ο ΓΕΛ ΘΕΡΜΗΣ

Project B1

Καλλιέργεια απειλούμενων φυτών και οικολογικής συνείδησης .

Κρίνος της θάλασσας (*Pancratium marytimum*)

Βυζαντινό λείριο (*Lilium chalcedonicum*)

Ο κρίνος της θάλασσας είναι ένα αυτοφυές βολβώδες πολυετές φυτό, που συναντά κανείς κυρίως σε αμμώδεις θαλάσσιες ακτές. Η λέξη παγκράτιο προέρχεται από τις ελληνικές λέξεις παν και κρατύς=ισχυρός, κρατερός. Το γένος παγκράτιο ανήκει στην οικογένεια Amaryllidaceae, με είδη από τα Κανάρια νησιά, την περιοχή της Μεσογείου (5 είδη) την τροπική Αφρική και Ασία. Τα άνθη του έχουν ένα εξωτικό άρωμα και

ανοίγουν το καλοκαίρι αφού αρχίσει να νυχτώνει. Είναι σταυρογονιμοποιούμενα και γονιμοποιούνται από ένα μεγάλο μεταναστευτικό έντομο Hawk moth, μόνον όταν η ταχύτητα του ανέμου είναι κάτω από 2m/sec.

Τα φύλλα του αναπτύσσονται κατά τη χειμερινή περίοδο και αν υπάρχει επαρκής υγρασία το καλοκαίρι δεν ξεραίνονται.

Φυτέψαμε τους σπόρους που συλλέχτηκαν από τη νότια Κέρκυρα το φθινόπωρο, σε καλά αεριζόμενο κρεβάτι (bed) με δικό μας κόμποστ, στην αρχή του β' εξαμήνου. Κανονικά έπρεπε να έχουμε μουσκέψει τους ξερούς σπόρους, για περίπου 12 ώρες, ώστε να φουσκώσουν και να βλαστήσουν, όπως

κάνουμε για όλες τις αμαρυλλίδες, αλλά επειδή βιαζόμασταν δεν τηρήθηκε η συνήθης διαδικασία. Επειδή όμως το υπόστρωμα (ίνες κοκοφοίνικα) ήταν υγρό, όλα πήγαν καλά και μετά από 35 περίπου μέρες τα πρώτα βλαστάρια φάνηκαν. Μετά τη φύτευση και επειδή δεν είχαμε κατάλληλο χώρο φύλαξης, δώσαμε τους φυτευμένους σπόρους στο εργαστήριο ανθοκομίας της Γεωπονικής Σχολής του ΑΠΘ, όπου και φυλάχθηκαν σε θερμοκρασία και φως δωματίου, για να βλαστήσουν. Θα χρειαστούμε τουλάχιστον 5 χρόνια, με ιδανικές συνθήκες, για να δούμε τα άνθη από αυτά τα φυτά.

Το ονόμασαν παγκράτιο γιατί φυτρώνει σε εξαιρετικά δυσμενείς συνθήκες αλλά και για τις φαρμακευτικές του ιδιότητες.

Το παγκράτιο *parviflorum*, ενδημικό του Ισραήλ, στο “Άσμα Ασμάτων” συμβολίζει την ανθοφορία των έρημων γαιών και την εξέλιξή τους.

Οι αρχαίοι Έλληνες χρησιμοποιούσαν το χυμό από το φυτό παγκράτιο *marytimum* μαζί με μέλι.

Αυτό το φυτό πρέπει να έδωσε ο Ερμής στον Οδυσσέα για να αντιμετωπίσει τα μάγια της Κίρκης.

Το παγκράτιο, όπως όλοι οι κρίνοι, ήταν ιερό λουλούδι για τους Μινωίτες.

Απεικονίζεται σαν έμβλημα στα πλοία τους, όταν ήταν σε πόλεμο.

Σήμερα έχουν ανιχνευθεί στο παγκράτιο συστατικά με αντιβιοτική δράση, για φάρμακο σε πολλές ασθένειες όπως το

Αλτσχάιμερ. Χρησιμοποιείται ειδικά ως τονωτικό του νευρικού και καρδιακού συστήματος. Το παγκράτιο *marytimum*, έχει μια ιστορία σχεδόν μυθική καθώς βρέθηκε σε ζωγραφιά σε τοιχογραφίες 3500 χρ. στο Ακρωτήρι της Θήρας από το Σπύρο Μαρινάτο. Επιπλέον αποδεικνύει τη μοναδικότητα του Αιγαίου με αμετάβλητες οικολογικές συνθήκες από τη Μεσολιθική εποχή μέχρι και σήμερα. Εδώ και αρκετά χρόνια, κινδυνεύει από τις απερίσκεπτες δραστηριότητες μας.

Λείριο το βυζαντινό ή χαλκηδονικό

Lilium chalcedonicum

Οικογένεια Liliaceae.

Ένα από τα 5 ενδημικά είδη *Lilium*.

Φύεται σε πετρώδη ασβεστολιθικά

εδάφη, πλούσια σε χούμο. Μάλλον

πρόκειται για το αρχαίο “κρίνον το

πορφυρούν” του Θεόφραστου. Ευδοκίμει

στα βουνά, από την Πελοπόννησο έως τη

Βόρεια Ελλάδα.

Απεικονίζεται και αυτός στις τοιχογραφίες

του Ακρωτηρίου της Θήρας!

Ο κόκκινος κρίνος είναι ένα πολυετές

φυτό που ξεπερνά σε ύψος το 1 m.

Ανθίζει τους μήνες Ιούνιο και Ιούλιο.

Αρχές φθινοπώρου οι σπόροι είναι

ώριμοι .

Παραγγείλαμε αρχές φθινοπώρου σε ορειβάτες της Δυτικής Μακεδονίας, να συλλέξουν τους σπόρους για την εργασία μας, από το όρος Βούρινος στα 1800 μ.

Στην αρχή τοποθετήσαμε τους σπόρους σε ένα πλαστικό σακούλι με λίγη υγρασία (βάλαμε κομποστοποιημένο κοκοφοίνικα γιατί έχει αντιμυκητιακές ιδιότητες και κρατιέται υγρός για πολύ καιρό) για 12 εβδομάδες σε θερμοκρασία και φως δωματίου. Οι σπόροι έβγαλαν μια μικρή ρίζα και αναπτύχθηκε ένα μικρό βολβίδιο (hypogeal germination).

Στη συνέχεια τοποθετήσαμε το σακούλι για περίπου 6-8 εβδομάδες στο ψυγείο, για να πετύχουμε τεχνητό χειμώνα.

Και τέλος, φυτέψαμε αυτό το υλικό σε πλούσιο κόμποστ και σε μέρος όπου

διατηρείται ανενόχλητη η ανάπτυξή του.
Μετά από τη διάρκεια της ψυχρής
περιόδου, εξήλθε το πρώτο φύλλο, 1-2 εκ.

Θα χρειαστούν πάρα πολλά χρόνια ... για
να δούμε ίσως τα άνθη του κρίνου, αλλά
αυτό είναι ένα πρώτο μεγάλο βήμα που
θα συμβάλλει στην διάσωσή του!

Η συλλογή των βολβών του βυζαντινού
κρίνου από τα Ελληνικά βουνά και η κοπή
των όμορφων ανθέων του τα έχουν θέσει
σε κίνδυνο εξαφάνισης.